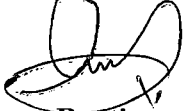

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

49486

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

2026 yılı boyunca Hakkâri merkez ve ilçelerinde peş peşe yaşanan intihar vakaları ve şüpheli ölümler, yaşam hakkının korunması, kamu hizmetlerinin etkinliği ve devletin önleyici yükümlülükleri bakımından kapsamlı biçimde araştırılması gereken ağır bir toplumsal soruna dönüşmüştür. Hakkâri Merkez, Yüksekova, Şemdinli, Çukurca ve Durankaya'da özellikle kadınların, çocukların ve gençlerin yaşamlarını yitirdiği çok sayıda olay meydana gelmiş; bazı vakalar intihar olarak değerlendirilirken bazıları şüpheli ölüm olarak kayıtlara veya kamuoyuna yansımıştır. Ancak olayların hangi koşullarda meydana geldiği, önceki risklerin bilinip bilinmediği, kamu kurumlarının zamanında müdahale edip etmediği ve benzer vakaların önlenmesi için ne tür somut tedbirler alındığı yeterince ortaya konulmamıştır.

15 Temmuz 2026 tarihinde Çukurca'nın Üzümlü Köyü'nde R.K.'nin Zap Suyu'nda yaşamını yitirmesi; 16 Temmuz'da Hakkâri Merkez Kıran Mahallesi'nde H.Ç.'nin, 17 Temmuz'da Şemdinli Beyyurdu Köyü'nde H.C.'nin şüpheli şekilde yaşamını yitirmesi; 30 Temmuz'da Yüksekova Esendere Güvenli (Şahe) Köyü'nde 21 yaşındaki H.S.'nin yaşamını yitirmiş halde bulunması ve yalnızca iki gün sonra, 1 Ağustos'ta Bağdaş (Peranis) Köyü'nde 22 yaşındaki S.K.'nin silahla yaralanmış halde bulunarak yaşamını yitirmesi, kaygı verici tablonun sürekliliğini göstermektedir. Son olarak 17 Eylül 2026 tarihinde Yüksekova Cumhuriyet Mahallesi'nde 17 yaşındaki G.A.'nin evinde şüpheli şekilde yaşamını yitirmiş halde bulunması, sorunun çocuklara ve gençlere kadar uzandığını bir kez daha ortaya koymuştur.

Ortaya çıkan tablo karşısında artık sorulması gereken soru yalnızca "bu kaçınıcı şüpheli ölüm, bu kaçınıcı intihar vakasıdır?" sorusu değildir. Asıl soru, bütün bu vakalara rağmen neden etkili bir önleme politikası geliştirilemediği, neden risk oluşturan koşulların ortadan kaldırılmadığı ve neden yeni yaşam kayıplarının önüne geçilemediğidir. Bir ölüm meydana geldikten sonra soruşturma başlatılması elbette gereklidir; ancak yaşam hakkının korunması yalnızca ölümden sonra adli işlem yapılmasından ibaret değildir. Devletin görevi, ölüme götüren riskleri önceden tespit etmek, sosyal ve ekonomik kırılganlıkları azaltmak, ruh sağlığı hizmetlerine erişimi güçlendirmek, kadınları ve çocukları korumak, gençlere yönelik sosyal destek mekanizmalarını erişilebilir kılmak ve şiddet ile silahlı ölümlerin önüne geçecek etkili politikaları uygulamaktır.

Daha önce verdiğimiz soru önergelerine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından verilen yanıtta; intiharı önleme programları, il düzeyindeki kurullar, sosyal hizmet merkezleri, psikososyal destek, kadın konukevleri, ŞÖNİM, ALO 183, çeşitli eylem planları ve mevzuat düzenlemeleri sıralanmıştır.

Ancak Hakkâri özelinde kaç intihar vakası yaşandığı, kaç intihar girişimi bulunduğu, kaç şüpheli ölümün soruşturulduğu, hangi vakalarda önceden kamu kurumlarının bilgisi bulunduğu, hangi müdahalelerin yapıldığı, hangi risklerin tespit edildiği ve bu mekanizmaların kaç yaşamı koruduğu ortaya konulmamıştır. Dolayısıyla sorunun kaynağına ilişkin somut ve ölçülebilir bir değerlendirme yapılmadığı görülmektedir.

Hakkâri'nin artık şüpheli ölümler, genç ölümleri ve intiharlarla anılan bir kent haline gelmesine seyirci kalınamaz. Bu ölümlerin bireysel vakalar olarak birbirinden kopuk değerlendirilmesi, ortak ve yapısal nedenlerin görünmez kılınmasına neden olmaktadır. Yoksulluk, işsizlik, gençlerin geleceksizlik duygusu, kadınların karşı karşıya kaldığı eşitsizlik ve şiddet, çocuk ve gençlerin ruh sağlığı hizmetlerine erişimi, sosyal dışlanma, aile içi sorunlar ve silaha erişim gibi başlıkların birlikte incelenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle Hakkâri'de 2026 yılı boyunca yaşanan intiharların ve şüpheli ölümlerin tamamının, özellikle kadınlar, çocuklar ve gençler açısından ortaya çıkan risklerin, kamu kurumlarının sorumluluk ve müdahale süreçlerinin, mevcut politikaların neden sonuç üretmediğinin ve yeni yaşam kayıplarını önlemek için alınması gereken somut tedbirlerin bütüncül biçimde araştırılması amacıyla Meclis'in gerekli sorumluluğu üstlenmesi ve ilgili bakanlıkların derhal harekete geçmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'de 1 Ocak 2026–17 Eylül 2026 tarihleri arasında intihar, intihar şüphesi ve şüpheli ölüm kapsamında kaç adli soruşturma başlatılmıştır? İlçe ve olay tarihi bazında dağılımı nedir?
2. Aynı dönemde kaç ölüm intihar, cinayet, kaza, doğal ölüm veya diğer ölüm biçimleri kapsamında kesinleştirilmiştir?
3. Hakkâri'de son beş yılda şüpheli ölüm olarak soruşturulan kaç dosyada soruşturma tamamlanmış, kaçında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiş, kaçında kamu davası açılmıştır?
4. 15 Temmuz, 16 Temmuz, 17 Temmuz, 30 Temmuz, 1 Ağustos ve 17 Eylül 2026 tarihlerinde meydana gelen ölümlere ilişkin soruşturmaların mevcut aşamaları nelerdir?
5. Bu dosyalardan herhangi birinde ihmal, kusur, görevi ihmal veya başka bir sorumluluk yönünden kamu görevlileri hakkında inceleme veya soruşturma yürütülmekte midir?
6. Hakkâri'de şüpheli ölüm dosyalarının ortalama sonuçlanma süresi nedir? Hâlen sonuçlandırılmamış kaç dosya bulunmaktadır?
7. Şüpheli ölümlerde otopsi, toksikoloji, balistik, dijital inceleme ve diğer adli işlemlerin tamamlanma süreleri nedir?
8. Bakanlığınız Hakkâri'de art arda yaşanan ölüm vakalarının ortak özellikleri veya ortak risk unsurları açısından herhangi bir toplu değerlendirme yapmış mıdır?